

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Ерекше балалардың ата-аналарымен жұмыс істеу: табысты қарым-қатынастың құпиясы

ЖАРИЯЛАНДЫ
11.12.2024СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/172435/>

Жолаева Гулнур Муратбаевна

Оңалту орталығы КММ

Тәрбиеші

Ерекше балалар — бұл тек қана физикалық немесе психологиялық ерекшеліктері бар емес, сонымен қатар арнайы білім беру қажеттіліктерін талап ететін балалар. Оларға арналған білім беру процесі дәстүрлі білім беру тәсілдерінен өзгеше болуы мүмкін, сондықтан мұндай балалардың ата-аналары педагогикалық қолдауға өте мұқтаж. Бұл мақалада ерекше балалардың ата-аналарымен тиімді қарым-қатынас жасау жолдары мен тәсілдері кеңінен қарастырылады.

Ата-аналармен сенімді байланыс орнату

Ерекше балаларды тәрбиелеу барысында ата-аналардың мұқтаждықтары мен сұраныстарын түсіну және оларға сенім көрсету өте маңызды. Көп жағдайда, ерекше баланың ата-аналары қоғамда немесе өз балаларының мектепте білім алуында қиындықтарға тап болуы мүмкін. Олар педагогтардан қолдау мен түсіністік күтеді. Осы себепті, педагогтар ата-аналармен жұмыс істегенде ашық, мейірімді және қолдаушы болуға тиіс.

Қарым-қатынас кезінде ата-аналармен құпия ақпараттарды бөлісуден тартынбау, бірақ оларды дұрыс формада жеткізу маңызды. Әсіресе баланың дамуына қатысты теріс көрсеткіштер мен қиындықтар туралы әңгімелегенде, олардың эмоционалдық жағдайын ескеру керек.

Ата-аналардың қажеттіліктерін түсіну

Әрбір ата-ана өз баласының әлеуетін толық ашу үшін барынша күш салатындығын түсіну қажет. Ерекше баласы бар ата-аналар басқа ата-аналардан көбіне көбірек ақпарат пен көмек іздейді. Ата-аналардың кейбіреулері балаларын тәрбиелеуде психологиялық қиындықтарға тап болуы мүмкін, сондықтан педагогтың эмоциялық қолдауы мен психологиялық тұрғыдан көмек көрсетуі де маңызды.

Педагог ата-аналармен үнемі байланыста болып, олардың сұрақтарына жауап беруі тиіс. Баланың дамуындағы алға жылжушылық пен қиындықтарды түсіндіріп, ата-аналарға бағыт беру маңызды.

Ата-аналармен бірлесіп мақсаттар қою

Ерекше баланың дамуында ата-аналар мен педагогтар арасындағы ынтымақтастық өте маңызды. Педагог әрқашан ата-аналармен бірге баланың оқу процесі мен дамуы туралы ортақ мақсаттарды белгілеуі тиіс. Бұл мақсаттар мен міндеттер баланың жеке мүмкіндіктері мен қажеттіліктеріне негізделген болуы керек.

Бала мен ата-ананың нақты жағдайын ескере отырып, мақсаттар жиынтығын құрастыру керек. Бұл жағдайда ата-аналардың пікірлері мен ұсыныстары өте маңызды. Бірлесіп жұмыс жасау, баланың жетістіктерін талқылау, оқу процесіндегі өзгерістерге уақытында бейімделу — табысты нәтижелерге қол жеткізу үшін қажет.

Ата-аналарды оқыту және ақпараттандыру

Ерекше балаларға арналған білім беру әдістемелерін ата-аналарға түсіндіру — педагогтің маңызды міндеттерінің бірі. Ата-аналар көп жағдайда өз балаларының оқуға деген қызығушылығын немесе оқудағы қиындықтарын қалай жеңу керектігін білмей қиналады. Бұл үшін педагогтар ата-аналарға ақпараттық семинарлар, арнайы әдебиеттер мен ресурстар ұсынуы керек.

Әр ата-ана өз баласымен жұмыс істегенде тиімді әдіс-тәсілдерді қолдануы үшін педагогтар арнайы кеңестер мен тренингтер ұйымдастыруы мүмкін. Мысалы, баланы мотивациялау, оқу үдерісінде оң нәтижелерге қол жеткізу үшін арнайы

техникалар қолдану туралы ата-аналарға оқыту сессияларын өткізу.

Эмоционалдық қолдау көрсету

Ерекше балалары бар ата-аналар жиі эмоциялық тұрғыда өздерін жалғыз сезінеді. Олар өз балаларының ерекше қажеттіліктерін түсінуге және оларға қолдау көрсетуге тырысады, бірақ бұл қиын процесс. Осы кезде педагогтың қолдауы үлкен маңызға ие. Педагог ата-аналардың эмоциялық күйіне көңіл бөліп, оларды тыңдауы тиіс.

Ата-аналар өз балаларын тәрбиелегенде көптеген қиындықтарды бастан өткереді, олар өздерінің алаңдаушылықтары мен қиыншылықтарымен бөлісуге мұқтаж. Педагог осы мәселелерді шешуге көмектесуі керек, ата-аналармен қарым-қатынас кезінде олардың психологиялық жағдайын бақылап, қажет болған жағдайда қолдау көрсетуі керек.

Ұзақ мерзімді қарым-қатынас және тұрақтылық

Ерекше балаларды оқытудағы ең маңызды аспектілердің бірі — үздіксіз және тұрақты байланыс. Бұл, әсіресе, ұзақ мерзімді жобаларда, балалардың дамуындағы өзгерістерді бақылап отыруда өте маңызды. Педагог пен ата-аналар арасында тұрақты кері байланыс орнатылса, бұл баланың жеке дамуына оң әсер етеді.

Ата-аналар мен педагогтар арасындағы тұрақты диалог баланың оқу жетістіктері мен қиындықтарын талқылау үшін өте қажет. Баланың дамуында өзгерістер болған жағдайда ата-аналар мен педагогтар бірлесіп шешімдер қабылдауы тиіс.

Ерекше балалардың ата-аналарымен жұмыс істегенде табысты қарым-қатынас орнату — бұл жан-жақты және көпқырлы процесс. Бұл процесте ата-аналармен ашық, қолдаушы және түсіністік қарым-қатынас орнату өте маңызды. Ата-аналармен бірлесіп жұмыс істеу арқылы балалардың мүмкіндіктерін толық пайдаланып, олардың білім алуында маңызды жетістіктерге жетуге болады. Әр ата-ана өз баласының игілігі үшін жұмыс істейді, ал педагогтардың осы ата-аналармен үйлесімді жұмысы баланың дамуына ең үлкен әсер ететін фактор болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Балаева, Ж. (2018). Ерекше қажеттіліктері бар балалардың педагогикалық психологиясы. Алматы: Жазушы.
2. Беляева, И. (2019). Ата-аналармен жұмыс істеудің педагогикалық негіздері. Мәскеу: Педагогика.
3. Чукова, О. (2020). Ерекше балаларға арналған әдіс-тәсілдер мен педагогикалық стратегиялар. Санкт-Петербург: Академия.
4. Сүлейменова, Г. (2021). Педагогикада ерекше балалармен жұмыс істеудің психологиялық аспектілері. Астана: Мектеп.
5. Воронкова, Л. (2020). Ата-аналармен қарым-қатынас жасау: психологиялық және педагогикалық негіздер. Мәскеу: Психология.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.